

Elsevər ƏZİMƏDƏ

Ağzi yenişə, Tutqu çayı boyunca aşağı, ala köhlənin belində bir gənc gəlirdi. Bu elinobanın hər insanı igiddir, qəhrəmandır. At belində elə möhtəşəm görünürdü ki, bu gənc sanki nağıllardan çıxıb gəlmiş, sahiblənmişdi, bu sal qayalara, əngin meşələrə. Bizi gör-cək atı mahmızladı, bizə çatıb kim olduğumuzu bilsin deyər. Bu ellər qəhrəman igidlərimizin şücaəti nəticəsində düşmən işğalından qurtulandan bəri, buralarda az-az hallarda mülki vətəndaşlara rast gəlmək mümkün idi. Ərazilərin təhlükəsizliyi baxımından giriş-çıkış məhdudlaşdırılmışdı.

- Əmi, kimi gəzirsiz, buralar bir az qorxuludur, Allah göstərməsin, minaya-zada düşüb eliyərsiniz. Şərəfsizlər hər yerə mina səpələyiblər. O günləri iki cavan yol işçisi düşüb, deyirlər.

- Bacı oğlu, bu torpaq bizi ölməyə qoymaz, yaşadar, qorxma. Neçə illərdir bu gün üçün yaşamışıq. Gecələr yuxumuza girən yerləri, sal qayaları, buz bulaqları 30 ildən sonra yenidən görmək xoşbəxtliyini yaşayırdıq. Torpağı-daşı qızıl olan, hər qarışında tarix yatan cənnət parçası Kəlbəcərə gəlmişik, innən belə bizə zaval gəlməz, inşallah. Bu ellərin naşısı deyilik, bacı oğlu, de görüm, sən buralarda nə gəzirsən? Kimlərdənsən, hansı kənddənsən?

- Heç, ay əmi, Qaraçanlıdanam, aşağıda əmimigillə qalırım, - əlini uzadıb kəndi göstərdir. Xarabalıqların arasından göy çadır gözə çarpırdı, - Burda arımız var, onlara baxıram. - Nə gözəl, kəklikotu, qantəpər, maralçiçəyi... gül-gülə qarışır burda, gör bu arların balı nə olar daaa, bəh-bəh-bəh...

*Bahar siğal çəkib göy yamaqlara,
Çəmənlər öz donun lalədən biçib.
Söyüdlər baş əyib dəli çaylara
Pöhrələr köpüklü suların içib.*

*Təbiət çöllərə min naxış vurub
Təkə dağ başında keşikdə durub,
Qaranıq yuvanın evlərə qurub,
Qartal məskəni dağlarda seçib.*

*Gül-çiçək açıbdır burda qayalar,
Sanki bir əsərdir əlvan boyalar,
Bir zaman nərgizlər yada salarlar
Deyərlər, bu yerdən şair də keçib.*

Bu ellərin ruhudur saz-söz. Ömər aşırımını aşdım, elə bil ki, cənnətə bir pəncərə açıdır. Bir başqa cür olur adam, elə bir boşluğa düşür ki, qəti bu zövqün bitməsin istəmirsən. Haça qayaların, sıldırım dağların bərkü olan dümmağ buludlar çəkməni yalayır. Kəlbəcərin hər qayası hər daşı ədəbiyyatdır, sənətdir, tarixdir, kitabdır. Bu dağları dolayan adam ya aşiq olar, ya şair, ya da onların da fəvqündə məkən edən alim. Bu yaxınlarda, kitab rəfimə bir qonaq gəldi. Hər misrası bir dəyər, hər misrası bir dünya olan kitab... Bir sərin payız qonağı - "Payızda görüşdük".

Kəklikotu qoxulu, Tərtər coşqulu, ruhu Saz üstü "Dilqəmi" ilə yoğrulmuş bu sənət boxçasının hər misrası, hər bəndi... Kəlbəcəri yada salır, o gözəl yurddan xəbər verir.

*Dəli dağsan, harayın var, hayın var,
Neçə sərin bulağın var, çayın var.
Qonaqlara kəlikotu payın var,
ətirli güllərdən, çiçəkdən yığaq,
bozartma üzünü hələ, Dəlidağ.*

* * *

Yaxın oturun, sizə gözəl bir insan, sözün əsl mənasında, adı böyük hərfli yazıla biləcək *ağsaqqal*, alim, şair, müəllim Hacı Əli İsgəndər oğlu Aliyev haqqında danışacam. Qərbi Azərbaycanın Dərələyəz mahalında dünyaya göz açmışdır. Mənfur düşmənlərin soydaşlarımızı öz doğma ellərindən didərgin salmaq siyasəti bu ailədən də yan keçmədi. Dağın o tərəfinə, Kəlbəcər mahalına köç etdilər. Burada yaşayıb böyüyən şair, göz yaşından duru buz bulaqların, əngin meşələrin, hər biri bir igidə oylağ olan sərt qayaların dilini nəzmə çevirib, tarixi Adəm peyğəmbərə qədər gedib çatan ellərin vurğununa dönüb-tarixçi olmaq qərarına gəldi. Hər daşı bir tarixdir Kəlbəcərin, hələ neçə-neçə alimlərin tədqiqatlarına, araşdırmalarına ehtiyacı var.

Elm atının yüyəni onu yedəyinə alıb, məğribdən-məşriqə, Kəlbəcərdən uzaq Kipr ölkəsinə, Lefkoşaya qədər aparmışdır. Hələ uşaqlıqdan şeir yazmağa başlayan, sözsə, ədə-

*Gün də keçər, ay da keçər
Dəniz coşar, çay da keçər
Neçə-neçə yay da keçər,
Daha Elxan olmayacaq
Onun yeri dolmayacaq...*

Çox şükür ki, Kəlbəcər yağdı tapdığından azad oldu, yurdumuzun insanının neçə-neçə həsrəti beləcə sona çatdı.

*Ayaqyalın çəmənlərdə dolaşam
Gül-çiçəyin şirəsinə bulaşam
Bir quş olub o yerlərə ulaşam...*

- deyən şairim, gözün aydın olsun!

Hacı Əli müəllimin ədəbiyyatda böyük bir iddiası olmamasına baxmayaraq yazdıqları ədəbiyyatdır, işıqdır, dəyərdir... Kitabı yazdığı "ön söz"də deyir: "Budur, yetmiş illik ömrün bəhrəsi olan birinci və sonuncu şeir kitabımla sizlərlə görüşə gəldim. Yəni, ömrün payızında. Elə buna görə də kitabı "Payızda görüşdük" adını verdim".

*Mən qatarda yol gedirəm
Bilinməyən bir mənzilə*

Mən o bahara inanıram!

biyyata aşıqlığı olan Hacı Əlinin orta məktəbdə ədəbiyyat müəllimi Məmməd Aslan olub. O zamanlar respublika qəzetlərində ara-sıra şeirlərlə çıxış edən gənc müəllim sonradan xalq şairi adını alır. Təsədüfi deyil ki, məktəbli Əlinin də şeirə, ədəbiyyata marağı şair müəllimi Məmməd Aslanla tanışlıqdan sonra başlayıb.

Sonralar tələbəlik həyatı boyunca da Hacı Əli müəllim Məmməd Aslanla sıx əlaqələrini kəsməyib. Məmməd Aslandan başqa Məmməd Araz, Məmməd İsmayıl, Fikrət Sadiq, Şahmar Ələkbərzadə, Eldar Baxış və başqa şairlərlə, saz-söz adamları ilə yaxından tanış olub.

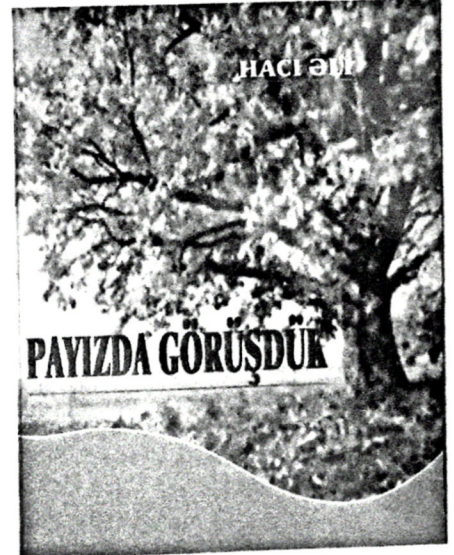
Uzun illər Azərbaycan Dövlət Tele-Radio Verilişləri Komitəsində məsul vəzifələrdə çalışan Hacı Əli müəllim, həm də tarix elmləri doktorudur. 2004-2005-ci illərdə Türkiyədə Kırıkkale Universitetində qədim türklər mövzusunda mühazirələr oxuyub. Bir çox verilişlərin, televiziya filmlərinin ssenari müəllifidir, şeirlərinə ona yaxın mahnı bəstələnib.

El-oba üçün canını fəda etməkdən çəkinməyən, hər zaman insanlığı ilə hamıdan fərqlənən qardaşını vaxtsız-zamansız itirən şair həsrətini dilə gətirir. "Atama" adlı şeirində yazır:

*Taleyin yazdığı qədərə bir bax,
Məzarın əlçatmaz ellərdə qaldı.
Xəzan vurdu, viran oldu bağçamız,
Gəldi Kəlbəcərim, əllərdə qaldı.*

Xalılar ilmə-ilmə toxunar, toxunduqca da gözəlliyi üzə çıxar. Kitabı vərəqlədikcə Hacı Əli müəllimin toxuduğu söz xalısı adamı vələh edir. Bu kitabda qardaş həsrətindən, ta yurd həsrətinə qədər, Bakıdan Dəlidağa qədər bütün gözəlliklər tərənnum olunur. Bəzən kədərli oxucu, dəyərli bir dostun, dəyərli qardaşın itkisindən, bəzən şadlanır "Bahar lövhələri"ndən.

*Axşam olar, səhər olar
Yaş boğazda qəhər olar.
Nəvələri bəhər olar,
Daha Elxan olmayacaq
Onun yeri dolmayacaq.*

- deyən şairə uzun ömür, can sağlığı arzular, doğma yurdu Kəlbəcərdə hələ uzun illər ömür sürməsinə, o torpaqların hər daşına-qayasına, güllünə-çiçəyinə şən ovqatda şeirlər həsr etməsinə diləyirik. Baxmayaraq ki, şair ilk kitabını həm də sonuncu kitabı olaraq təqdim edib, inanırıq ki, Kəlbəcərin güllü-çiçəyi, qartal-bülbülü, dağı-daşı, buz bulaqlarına baxıb şeir yazmadan durmaq olmaz.

*Qar üstünə yağar qar
Gecikəndə ilk bahar.
Bir həsrət, bir nisgil var
Durnaların köçündə*

- deyən şair, gözün aydın olsun, yurda bahar gəldi axı! Həsrət, nisgil bitdi axı! Quruyan bulaqların gözü çağladı, axdı axı! Biz səninlə baharda da görüşdük axı! Qoy bu bahar həmişə sizinlə olsun, əziz Hacı Əli müəllim, gözəl insan, dəyərli alim, söz aşıqı, yurd aşıqı!

Bir şeirinizdə deyirsiniz:

*Şaxta, boran birdən ötdü,
İndi üzüm baharadır!*

Mən o bahara inanıram!